

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXV. - Štev. 16 (818)

T R S T - 12. oktobra 1973

50 lir

«Preverjanje» ne more rešiti krize v Nabrežini

V ponedeljek se sestane, v Nabrežini, občinski svet. Kaj se bo zgodilo na seji ne vemo, pač pa je že sklic seje dokaz, da je pritisk svetovalcev KPI, ki so jo zahtevali, zalegel.

Naši svetovalci so zahtevali naj se zbere občinski svet tudi zato, ker na njihovo pobudo za sestanek s tovariši socialisti in svetovalci SSL ni nihče odgovoril, ne pozitivno, ne negativno. Obstajala je torej nevarnost, da bi prebivalstvo in sploh naša javnost ne mogli slediti razpletu nastale krize, ko so se predstavniki sprtih a kljub temu zavezniških DC PSI in SSL zbirali za zaprtimi vrati.

Kaj so na teh sestankih obravnavali, javnost ne ve. Niti članstvo teh strank tega ne ve. Edino, kar smo lahko razumeli je, da postaja tudi tokrat Nabrežina «drobiž», s katerim namerava Krščanska demokracija plačevati svoje zaveznike. Ni torej naključje da je vsilila svojim zaveznikom obraznavo devinsko-nabrežinske krize v okviru splošnega «preverjanja» med levo-sredinskimi strankami. To preverjanje bi moralo, od samega začetka, zajeti zgolj okvir tržaške občinske uprave. To, da je bilo temu priključeno še vprašanje Devina-Nabrežine pomeni, da je prebivalstvo občine še enkrat obsojeno, da se strankarski vrhovi leve sredine igrajo na njegovi koži.

Morda bodo demokristjani, tako v Trstu kot v Nabrežini, pristali na zahtevo svojih manjših zaveznikov in naših svetovalcev, ki so na to prvi opozorili javnost, da se preprečijo gradbene špekulacije in nadaljnje raznarodovanje. S tem pa niso bila dosežena vsa jamstva. Morda bo prav to «drobiž», s katerim bodo skušali demokristjani po-

tolažiti slovensko javnost in jo pripraviti na nove ukane, za petrolejsko pristanišče z razlastitvami v Osapski dolini, za «zaprto» politiko do Slovencev v Trstu, za pritisk na naše šolstvo, ki se zaostruje v negativnem smislu.

Verjetno nam bo marsikaj že jasnega v ponedeljek, na seji občinskega sveta, razen če se župan Legiša ne bo še bolj zvil v molk, ki spremlja to krizo prav s strani vpletenih političnih skupin.

V takem primeru mora biti javnost informirana, kaj se je zgodilo za njenim hrbtom. Verjetno homo to izvedeli pozneje, v dejstvih in dejanjih osrednjih političnih krogov.

Pač pa komunisti še enkrat opo-
(Nadaljevanje na 2. strani)

Ustaviti vojno!

Vojno žarišče na Bližnjem vzhodu se je zopet vnelo. Nastal je požar, ki hudo ogroža tudi druga področja sveta. Nenapovedana vojna med Izraelom in arabskimi sosedi divja z vso krutostjo. Ne prizanaša nikomur.

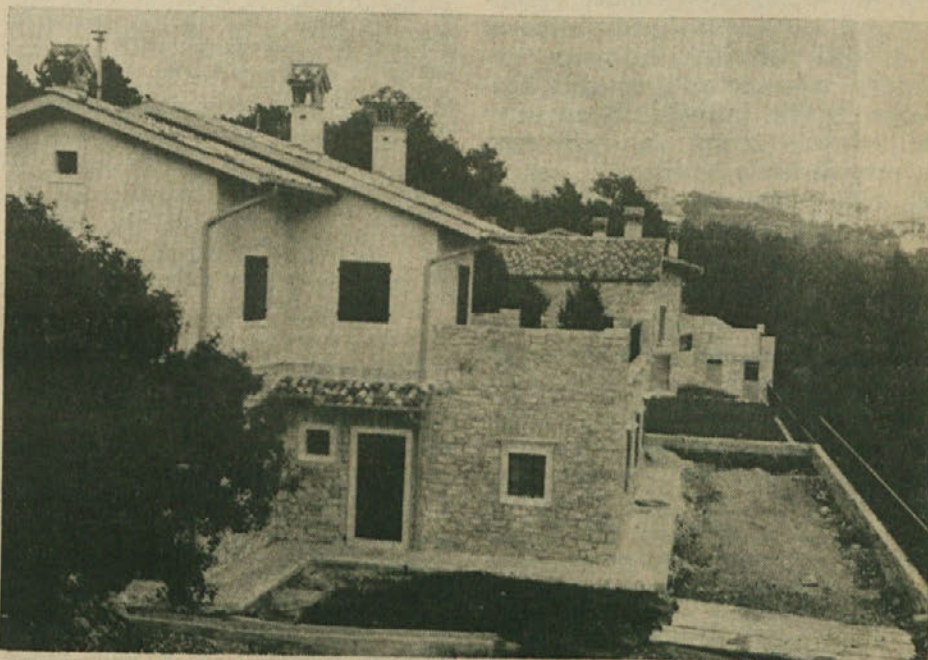
To, kar se je zgodilo, je bilo nezbežno. Izraelski militaristi, lutke imperializma, niso hoteli zapustiti arabskega ozemlja, ki so si ga nasilno prisvojili. Palestinsko ljudstvo so obsodili na smrt. Niso upoštevali pozivov OZN in miroljubnih sil vsega sveta.

Danes ne gre več za neko ozemlje, gre za mnogo več. Dejstvo je, da je svetovni mir resno ogrožen. Ni slučaj, da so bile tudi ob izbruhu sedanje vojne ameriške sile v stanju pripravljenosti, da se ameriško vojno brodoge nahaja rakorekoč v neposredni bližini bojišča.

Bolj kot kdaj koli se sedaj nestravlja največja nuja da miroljubne sile vsega sveta storijo vse za omejitve in pogasitev požara.

Tudi Italija se mora odločno zavzeti za gašenje tega požara. Ne more ji biti vseeno, kaj se dogaja na drugem bregu Sredozemlja.

Vodstvo KPI je pozvalo vlado, naj izpolni svojo dolžnost po diplomatski poti, naj se posluži miroljubnih sredstev za dosego pomiritve. To zahtevajo demokratične množice in delavski razred. Vodstvo KPI je pozvalo tudi člane partije, naj okrepijo borbo za mir in sodelovanje med narodi.

Sesljan. Na površini, ki ne meri niti 3.000 kv. m. sta bili zgrajeni dve razkošni vili, kljub temu, da regulacijski načrt določa, da mora biti za eno samo stavbo najmanj 3.500 kv. m. zemljišča na razpolago. Seveda gospoda ni upoštevala teh določil in občina je izdala gradbeno dovoljenje.

Kaosu je treba nemudoma narediti konec!

Nadaljevali bomo prizadevanja za odpravo ohromelosti devinsko-nabrežinske občinske uprave

V prejšnji številki našega lista smo objavili več člankov v zvezi z dologotrajno in hudo krizo devinsko-nabrežinske občinske uprave. Opozorili smo na nedelavnost omenjene uprave pa tudi na nekatere nepravilnosti in diskriminacije pri izstavljanju gradbenih dovoljenj. Kot je znano, je gradbena komisija, v kateri ni zastopnikov opozicije, odklonila dovoljenje nekaterim domačinom, da bi si na lastnem zemljišču zgradili stanovanjsko hišo, nekateri demokristjanski veljaki pa nemoteno gradijo razkošne vile na zemljišču, ki ni vključeno v zazidalno območje. Nai dodamo še to, da je občinski gradbeni komisiji že davno zapadel mandat. V nekaterih vaseh gornjega predela občine so ceste in poti neurejene, pač pa je bila asfaltirana

«Preverjanje»

(Nadaljevanje s 1. strani)

zarjamo, da so vzroki krize globlji, kot si morda mislijo levosredinski prvaki. Ne gre za rešitev osebnih vprašanj in sporov, ta nas ne zanimajo, pač pa za brezbržnost občinske uprave pred perečimi družbenimi vprašanji, občanov. Verjetno tako slabo upravljane občine ni v tržaški pokrajini, kot je nabrežinska, odkar jo vodi sedanja koalicija. Stalno križanje interesov v tej koaliciji hromi delo občinske uprave in še jo bo hromilo, saj tudi tajna pogajanja v palači Diana niso odpravila vseh nasprotij.

Premirje še ne pomeni miru in prepričani smo, da bi se kriza ponovila vsakokrat, ki bi prišla na dan resna vprašanja, ki zadevajo pravice občanov

Zakaj torej silijo tovariši socialisti in predstavniki SSL v koalicijo z demokristjani? Morda zato, ker jih drže v kleščah prav s tem, da so spravili pogajanja v palači Diana v skupen lonec, povezali tržaška vprašanja z nabrežinskimi?

Naj se torej občani devinsko-nabrežinske občine sprijaznejo z dejstvom, da so za stranke leve sredine le drobiž za izplačevanje odprtih računov?

cesta, ki vodi k zemljišču, katerega lastnik je bivši vodja krajevne turistične ustave. Podobnih primerov je še in še. O njih bomo še pisali.

Za objavljeno gradivo je zlasti v devinsko-nabrežinski občini vladalo veliko zanimanje, kar je sicer povsem razumljivo, saj občanom ni vseeno, kaj se dogaja na občini.

Komunistična skupina v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu je že mnogokrat opozorila na nedelavnost občinske uprave. Zahtevala je tudi sklicanje občinskega sveta in javno razpravo o vseh perečih občinskih vprašanjih. Povabila je predstavnike PSI in Liste Slovenske skupnosti na razgovor o zadevnih vprašanjih. Toda doslej še ni prejela nobenega odgovora. Zato vprašujemo: Kaj čakajo? Zakaj ne naredijo konec falirani koaliciji? Koliko časa bodo še «preverjali» skupaj z demokristjani izhod iz slepe ulice?

Kaosu je treba nemudoma narediti konec!

Na obtožbe prizadeti občinski upravitelji torej še niso odgovorili. To pomeni, da priznavajo, da so bile obtožbe utemeljene. Reagirala pa je Demartinova struja PSI, ki v izjavi, objavljeni v «Riscossa Socialista» pravi: «...ni mogoče več ohraniti nevzdržni položaj, za katerega socialisti niso krivi, ki pa zadeva tudi PSI. Le malo je bilo izvedenega iz programa leve sredine, o katerem so se svojčas dogovorili. Upravičene so kritike levice do večine in te kritike zadevajo tudi socialiste, (ki pravijo, da niso krivi!), saj v odboru odgovarjajo za javna dela, kjer pa je bilo najmanj narejno».

Ko socialisti ugotavljajo, da so skupno z demokristjani in «Slovensko skupnostjo» zabredli v neozdravljivo krizo koalicije, bi morali imeti tudi toliko poguma, da bi poiskali ustrezne zaključke.

Komunisti ponovno poudarjamo: «Nadaljevali bomo prizadevanja za odpravo sedanje ohromelosti občinske uprave, ki povzroča veliko škodo občanom, pripravljeni smo sprejeti ustrezne odgovornosti z namenom, da se čimprej pričnejo izvajati tisti ukrepi, ki jih občani pričakujejo, predvsem na področju javnih del in občinskih služnosti».

Pismo svetovalske skupine KPI

Gospod Župan
občine Devin-Nabrežina
Svetovalci KPI se obračamo do Vas s predlogom, da čimprej skličete občinski svet, ker menimo, da je skrajni čas, da se prične z reševanjem mnogih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Med temi naj omenimo, da so zapadle razne občinske komisije (gradbena, davčna, itd.) in jih je treba nemudoma izvoliti, kot veleva zakon, pa tudi zaradi njihovega velikega pomena v občinski upravi. Nedejavnost občinskega sveta obremenjuje z delom in odgovornostmi ožji odbor, ki prepo gostoma sklepa in podlaga čl. 140 občinskega in pokrajinskega zakona in omejuje vlogo naše opozicijske skupine. Zatorej smatramo, da imamo ne samo dolžnost, ampak tudi pravico prispevati k pravilnemu upravljanju naše občine, kar lahko storimo le če se občinski svet redno in pogosteje sestaja.

V pričakovanju, da bo naš predlog čimprej sprejet Vas pozdravljamo z odličnim spoštovanjem,

Za svetovalsko skupino KPI
ALOJZ MARKOVIC
Nabrežina, 8.10.1973

Srečanje s komunisti iz Komna

V soboto, 29. septembra se je delegacija komenskih komunistov, ki jo je vodil tov. Mirošič srečala z delegacijo komunistov iz Križa in devinsko-nabrežinske občine. Srečanje se je vršilo v Ljudskem domu v Križu. Pred dve mesecema se je naša delegacija, ki jo je vodil tov. Markovic, srečala s tovariši komenskega področja v Komnu, kjer se je vršila razprava o bojih in vprašanjih, s katerimi se ubada naša stranka tostran meje.

Tokrat so nam tovariši z gornjega Krasa pojasnili njihova vprašanja. Predvsem je bilo govora o pripravah za novo zvezo in republiško ustavo ter o samoupravljanju v podjetjih. Kot je v Komnu zbudilo veliko zanimanje med udeleženci uvodno poročilo tovariša Markovica, tako so naši člani sledili izvajanju tov. Mirošiča, sekretarja Zveze komunistov sežanske občine. Tudi na tem srečanju je bilo mnogo posegov prisotnih, ki so prejeli zadovoljive in izčrpne odgovore ter pojasnila.

Obe srečanju, v Komnu in Križu, sta naleteli na veliko odobravanje te pobude. Izražena je bila želja po vedno večjem zbliznanju ter utrjevanju tovariških odnosov.

RUDI GRGIČ

Kričeče okrnjena slovenska šola

Morda se tako kot še nikoli prej nismo zavzeli, mislim na pripadnike slovenske manjšine, za našo šolo. Pa ne tako, da bi jo akritično branili, češ «saj je naša, glavno je, da jo branimo pred zunanjimi kritikami», pač pa, nasprotno, tako, da smo začeli spoznavati njene hibe in preko svojih zahtev ustvarjamo pogoje, da bo res taka, kakršno si želimo in kakršno potrebujemo. Verjetno smo spoznali, in to je zelo prav, da je šolska struktura nekaj stvarnega, za katero skrbe oblasti — krajevne, šolske, državne. Če nekaj ne gre nismo krivi mi, Slovenci, pač pa odgovorni. Diskriminacija proti slovenski šoli pa pomeni predvsem hudo okrnitev našega kulturnega potenciala, grob udarec naši mladini, resno nevarnost za potek tiste tihe, neboleče asimilacije, ki smo ji priča vsa po vojna leta.

Eksplzivno stanje

Kako je šolska struktura povezana z vprašanjem asimilacije, morda to ni vsem dovolj jasno. In vendar vemo, ko pa bodo objavljeni rezultati ankete, ki so jo izvedli nekateri visokošolci, bo stvar še jasnejša, da je struktura slovenske šole, kakršno so nam dale oblasti in v kateri so nam demokristjani s svojimi zavezniki kaj tenko rezali kruh, ustrezala asimilacijskemu procesu. Predvsem zato, ker ni bila popolna. Vsako leto so desetine in desetine dijakov morale, pravimo «morale», iskati poti v italijanski šolski sistem, ker je bil izpopolnjen, medtem ko je naša, manjšinska, ostajala okrnjena. Manjkali so nam zavodi, pa ne samo industrijski, pač pa strokovni, umetniški, navtični, za geometre itd. Skratka, manjkale so nam pomembne šolske smeri, kamor se mladina usmerja, pa če je manjšini to prav ali ne.

Tako je bil osip v naši šoli dvojnega značaja: razrednega, kot se to dogaja na italijanskih šolah v pogojih zaostale šole v kapitalistični družbi, in narodnega, ko je del mladine moral na italijanske šole zaradi strukturnih (in namernih) pomanjkljivosti naše, manjšinske.

Toda o tem kdaj drugič, ko bodo statistični podatki na razpolago.

Sedaj moramo zapisati, da je — po zaslugi staršev in prebivalstva, ki se čedalje bolj zaveda svojih pravic, ne samo jezikovnih, temveč tudi socialnih — na Tržaškem na-

stalo stanje, ki je eksplozivno. Strukture slovenskega šolstva so, kljub marsikdaj okorelim memorandumskim jamstvom, popokale. Demografski narast, predvsem pa potrebe po sodobnejših pedagoških prijemih, kot so celodnevni pouk in podobno, terjajo tudi novih struktur. V mislih nimamo samo šolskih zgradb, pač pa tudi učne moči, skratka človeški kader.

Oblasti so ostajale gluhe

Vsega tega nam primanjkuje tudi zato, ker so šolske oblasti ostajale gluhe za vse, kar je sodobnega. Šele zadnje čase je reformatorski pritisk v Italiji na splošno pritisnil tudi na Trst in potrkal na vrata slovenskega šolskega sistema. Učiteljstvo si je, v nekaterih primerih, opogumilo in išče novih poti. Starši se zavedajo svoje dolžnosti, da pazijo na svojo deco in nadzorujejo tudi s kritiko in borbenim nastopom, šolsko dejavnost ter opozarjajo na pomanjkljivosti.

Krajevne oblasti, predvsem občinska uprava in pokrajinska uprava v Trstu, nista znali stopiti v korak s časom. Kljub elektronskim možganom in računalnikom na anagrafskem uradu niso bili demokrščanski in drugi upravitelji leve sredine sposobni izračunati, kolikšne bodo potrebe (v šolskih zgradbah in razredih) za šolske strukture v Trstu nasploh. Tako je kriza v našem mestu izbruhnila. V skoraj vseh rajonih so šole prenatrpane, otroških vrtcev manjka povsod, srednje šole se bore s težavami, posega krajevnih oblasti ni in, vse kaže, ne bo še dalj časa. «Začasne» rešitve postajajo trajne, vsaka taka rešitev pa odpira v najkrajšem času nove probleme.

Višji šolski zavodi

Če začnemo pri višjih slovenskih šolskih zavodih bomo ugotovili, da manjkajo prostori za slovensko učiteljske, kjer predlaga ravnatelj dozidavo še enega kraka poslopja in nadzidavo še enega nadstropja. Za znanstveni licej in trgovski zavod se postavlja, prav tako, vprašanje nadzidave, medtem ko baje sploh ni — v perspektivi — prostora za klasično gimnazijo. Govori se celo, da namerava šolsko vodstvo iskati rešitve drugje. Kaj to

pomeni, bomo takoj povedali. Pokrajinski predsednik Zanetti (tisti, ki bi — med drugim, moral skrbeti za šolska poslopja višjih šol) je namreč izjavil, da spada klasična gimnazija — zaenkrat le klasična «paralelka» znanstvenega liceja, pod pristojnost občinske uprave. S tem si je, kot vse kaže, pilatovsko umil roke pred rastočimi zahtevami zainteresiranih krogov. Občinski upravi v Trstu, ki je prav tako levo-sredinska kot pokrajina, pa sploh na pamet ni prišlo, da bi uredila prostore za klasično gimnazijo, saj verjetno o tej «pristojnosti» prav nič ne ve. Izhod, če o izhodu lahko govorimo, naj bi — po mnenju ravnateljice Abramij — bila vselitev v najete prostore šolskih sester pri Sv. Ivanu. Rešitev, ki je nemogoča, ker ti prostori ne morejo ustrezati potrebam neke šole. Lahko pa zadosti najem prostorov potrebam tega zavoda. Vprašanje je torej treba rešiti na drug način, z razširitvijo in ureditvijo, po potrebi, novih prostorov, ki pa naj bodo javni in last krajevnih ustanov, ne pa nun ali zasebnih organizacij.

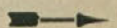
Opčine

Podobno so poskusili narediti tudi na Opčinah, kjer je zmanjkalo prostora za en razred. Takoj je bilo tu «Marjanišče» s svojimi neuporabljenimi prostori. Tudi v tem primeru so se starši uprli: «zunanje» rešitve škodujejo šoli, kajti le v šolski stavbi je treba najti rešitve. Najmanjše zasebnih sob je vedno negativno.

Tako je tehnična komisija ugodila staršem in sklenila urediti nov razred v šolskem poslopju.

Drugače pa je z vprašanjem razredov na splošno. Prevelikokrat smo Slovenci trpeli «rešitev» združenih razredov, popoldanskega pouka in podobno. Koliko šol je stisnjenih v enem, dveh prostorih, kar pedagoško škoduje otrokom, ki potrebujejo zraka, luči, zelenja, vrtov, telovadnic in vsega, kar mora šola sodobnega nuditi?

Enorazrednice, združeni razredi, so pojavi, ki bodo morali izginiti v trenutku, ko bo v šolstvu prevladala (in že prevladuje) zamisel o celodnevni šoli. To naprednejši učitelji želijo uresničiti, a jim oblasti s svojo počastnostjo večkrat mečejo polena pod noge.

Kričeče okrnjena slovenska šola

Prosek

Na PROSEKU, naprimer, bi radi ravnatelj in učiteljski zbor uredil šolo s celodnevni poukom. Tu ni težkih vprašanj, ker je poslopje novo in strukture zadovoljivo rešujejo tudi najbolj zapletene probleme. Toda občinska uprava v Trstu ni tega spoznala. Že v poletnih počitnicah je sklenila, da bo na Tržaškem uvedla «eksperimentalno» le dve celodnevni šoli — pri Banih, a ne za Slovence, v «Villaggio della G.I.» in v naselju sv. Sergija. Upati je, da bodo na Proseku uspeli s svojo zahtevo. Težko pa je razumeti, zakaj se izkušnja celodnevne šole ne uresničuje tam, kjer je pripravljenost za to. Mar se občinska uprava boji stroška za refekcijo otrok in druge usluge? To bi bilo res slaba kvalifikacija za tako upravo!

Sv. Ivan

Tudi pri SV. IVANU bi radi začeli s šolo s celodnevni poukom, toda tu ni prostora. Prostor, ki so jih pred sedmimi leti «začasno» zasedli za italijanski otroški vrtec, so — zaradi nemarnosti občinske uprave leve sredine — še vedno zasedeni.

Dolina - Zgonik

Drugače so rešili problem v naših občinah, DOLINI in ZGONIKU, kjer je celodnevni pouk že stvarnost in kjer, kljub finančnim težavam, občinska uprava nudi deci hrano in druge pripomočke, starešem pa najširše sodelovanje.

Korošci (Milje)

V MILJAH se napredna občinska uprava trudi rešiti odprta vprašanja. Podprla je pravičen boj starešev pri KOROŠCIH, ki «stavkajo» in zahtevajo, naj jim šolska oblast imenuje še eno učiteljico, do katere imajo v «enorazrednici» pravico. Občinska uprava je že dala na razpolago drugi prostor za slovensko šolo, dobre volje pa baje ni pri šolskih oblasteh.

In ni vse. Miljska občinska uprava je mislila tudi na razvoj slovenskega šolstva na tem področju in razmišljala na prehod k celodnevni pouku. Tako je nastal predlog, naj bi pri Korošcih ustanovili velik slovenski šolski center (s celodnevni poukom), kjer bi vse struk-

ture bile na razpolago slovenski deci od Žavelj in Oreha do Milj in Korošcev. Tja bi jih vozili, na stroške občine, s šolskimi avtobusi. Nič več «enorazrednic», torej, temveč šola z najsodobnejšimi pedagoškimi prijemi, refekcijo, igro in učenjem do poznega popoldneva.

Tudi v DOLINI je občinska uprava pokazala vso dobro voljo in, kljub nacionalističnim špekulacijam socialdemokratskega predstavnika in «Piccola», pravično rešila nastali spor v Boljuncu.

Starši so zasedli šolo, ker so spoznali, da potrebujejo še en razred in vrt. Otroci in starši, tako slovenski kot italijanski, so z rešitvijo zadovoljni, saj so to iskreno povedali županu. Obe šoli, italijanska in slovenska, pa lahko sedaj nemoteno razvijata, brez težav, svojo pedagoško dejavnost.

Katinara

Drugače je na KATINARI, v Tržaški občini, kjer so šolske oblasti znale pred nekaj leti «odščipniti» eno učiteljico, sedaj pa, ko je število otrok spet naraslo, prepuščajo vse skrpicam «združenim razredom». Zakaj? Morda zato, ker občinska uprava po dvajsetih letih ni znala urediti prostorov «začasno» vseljene italijanske šole?

Nihče ne nasprotuje italijanskim otrokom, še manj pa, da bi iz njih delali povod za nacionalistične izbruhe. Toda boljanski primer dokazuje, da je treba vsem, Italijanom in Slovencem, nuditi prostore in učne moči, ki jih potrebujejo. V nasprotnem primeru so za napetost krivi tisti, ki so doslej spali, se pravi oblasti.

Primanjkuje 14 učnih moči

Statistični pregled po naših krajih nam pove, da primanjkuje v slovenskih šolah 14 učnih mest, štirinajst učiteljic. Pa jih ne manjka, saj so večina brezposelne. Mar mislijo šolske oblasti res rešiti državne proračune na škodo slovenske šole? Vlada res namerava črtati dve tretjini izdatkov za slovensko šolstvo, od 750 na 250 milijonov in temu se bomo uprli. Zdi pa se nam naravnost gorostasno, da skuša kdo prihraniti pri tako osnovnih potrebah, kot je šolanje, ki je — kot nam vsem ukazuje republiška ustava «pravica vseh državljanov in brezplačno».

Izmikajoč odgovor

Deželni odbornik Bertoli je odgovoril na vprašanje, ki sta ga v zvezi z neko publikacijo o dejavnosti amaterskih kulturnih skupin svojčas predložila svetovalca KPI tovariša Lovriha in Colli — kasneje je podobno vprašanje predložil tudi svetovalec Slovenske skupnosti dr. Štoka — Dejal je, da publikacije ni izdala deželna uprava, čeprav jo je finančno podprla in poskrbela za njeno razpečavanje. Rekel je tudi, da dežela ni kriva za morebitne pomanjkljivosti ter dodal, da so sestavljalci publikacije imeli na razpolago podatke, do katerih je prišla dežela.

Tovariš Dušan Lovriha je v daljšem govoru kritiziral deželno upravo, ker se premalo zavzema za zblizanje dveh kultur. Poudaril je, opuščati slovenske organizacije pri navajanju tukajšnjih kulturnih organizacij, ustanov in društev pomeni zapirati oči pred stvarnostjo. Podčrtal je tudi da je trditev o narečjih slovenskega izvora žaljiva za Slovence.

Tudi dr. Štoka je kritiziral publikacijo, deželnemu odboru pa je očital, da finansira na stotine raznih publikacij, med temi pa ni najti publikacije v slovenskem jeziku. Zahteval je tudi, naj dežela poskrbi za novo, popravljeno izdajo zadevne publikacije **tudi v slovenščini.**

Protestni koncert

V sredo zvečer je bil na sedežu SPZ v Trstu sestanek predstavnikov prosvetnih društev in zborovodij. Razpravljali so o delu v novi sezoni in o načrtih za nadaljnji razvoj zborovske tradicije. Ponovno so potrdili svoje nezadovoljstvo zaradi diskriminacije, ki je prišla še posebej do izraza v publikaciji, ki je pred nedavnim izšla pod pokroviteljstvom deželnega odborništvu za šport in rekreacijo. Sestavljalci tega dela, pisanega v italijanščini, so potvorili obstoječa dejstva in prezrli številne slovenske pevske zборе, nekatere godbe na pihala in folklorne skupine. V uvodu so med drugim zapisali, da zbori v naši deželi pojo v tržaškem narečju, v furlanskem jeziku in v narečjih slovenskega in avstrijskega izvora.

Na sestanku je bil izdelan program za veliki koncert, ki ga bo priredila Slovenska prosvetna zveza v Kulturnem domu v Trstu, v soboto 10. novembra 1973 ob 20,30. Na tem koncertu bodo nastopili vsi prizadeti pevski zbori. Kulturna manifestacija, bo najdostojnejši odgovor potvarjalcem dejstev.

Brez ustrezne finančne pomoči države SSG ne more več živeti

«Brez ustrezne finančne pomoči države Stalno slovensko gledališče v Trstu ne more več živeti! Krajevne ustanove, tržaška občina, pokrajina in dežela ne morejo kriti vseh primanjkljajev v bilancah. Forfetarna podpora ministrstva za turizem in prireditve ne zadostujejo. Društvo «Slovensko gledališče» nima zadostnih sredstev na razpolago. Publicizacija gledališča, ki se je začela že pred več leti, se mora izpopolniti».

To je bilo podčrtano na tiskovni konferenci, ki jo je uprava slovenske gledališke hiše v Trstu, kot običajno, priredila pred začetkom nove sezone.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE T R S T

Anton Pavlovič Čehov

ČEŠNJEV VRT

komedija v štirih dejanjih

V soboto, 13. oktobra ob 21. uri (abonma red B);

v nedeljo, 14. oktobra ob 16 uri (abonma nedeljski, red C);

v sredo, 17. oktobra ob 20,30 (abonma mladinski, red D);

v četrtek, 18. oktobra ob 20,30 (abonma mladinski, red E).

Abonmaji, rezervacije in vstopnice so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma vsak delavnik ob 8. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav.

Predsednik upravnega sveta gledališča, prof. Josip Tavčar, je v uvodnem poročilu poudaril, da se SSG prav sedaj nahaja v zelo delikatni fazi in da delna publicizacija ne more premagati obstoječih težav. Krajevne ustanove, ki skupno z društvom «Slovensko gledališče» sestavljajo konzorcij za upravo gledališča, prispevajo k finančnemu kritju 1/3 sredstev, drugo tretjino krije društvo «Slovensko gledališče» samo, ostala tretjina pa je napokrita. Zaradi tega je gledališče prisiljeno najemati posojila, kar seveda povzroča nadaljnja bremena.

Negotovost je torej velika. V vseh zadnjih letih se je mnogo govorilo in pisalo o publicizaciji tržaškega SSG. Ob raznih prilikah je bilo rečeno, da se publicizacija gledališke ustanove nahaja tik pred zadnjo oviro, pred zadnjim birokratskim dejanjem. In vendar, kot vse kaže, to «birokratsko» dejanje ni tako blizu! Ni mogoče verjeti, da država res ne more vzdrževati edinega manjšinskega gledališča. Ni

mogoče verjeti, da je nepopolno publicizacijo pripisati zgolj birokratskim postopkom. Razlog je treba iskati drugje. V določenih rimskih krogih — in ne samo rimskih — ni razumevanja za vprašanja naše narodnostne skupnosti.

Če se ne bodo stvari spremenile — spremenile na bolje — bo prihodnja sezona tržaškega SSG vprašljiva in to kljub otipljivi pomoči društva «Slovensko gledališče».

In vendar SSG v Trstu vrši pomembno kulturno poslanstvo. Tudi italijanska demokracija bi morala biti ponosna na to poslanstvo. Zagotoviti bi morala nemoteno življenje in delovanje manjšinskemu gledališču!

* * *

Nova sezona Stalnega slovenskega gledališča v Trstu se začne s kome-

dijo Češnjev vrt, ki jo je napisal Anton Pavlovič Čehov. Premiera bo v petek, 12. t.m. v Kulturnem domu v Trstu. To delo se uvršča med najpomembnejše Čehovne stvaritve. Vabljenih motivov je v Češnjem vrtu več: strastna vera v lepšo bodočnost, hrepenenje po boljšem življenju, ginljiv ton propadanja lepote in plemenitosti, malomeščanstvo kot družbeni pojav, usoda zaprte provincije itd.

Igrali bodo: Mira Sardočeva, Lidija Kozlovičeva, Bogdana Bratuževa, Stane Starešinič, Anton Petje, Livij Bogatec, Stane Rastresen, Zlata Rodoškova, Alojz Milič, Miranda Caharija, Jožko Lukeš, Silvij Kopal in Adrijan Rustja. Delo režira Mile Korun, sceno pa je izdel Demetrij Cej. Češnjev vrt je iz ruščine prevedel Josip Vidmar.

Naslednje delo v letošnjem abonmaju SSG bo dramatizacija Bevkovega romana Kaplan Martin Čedermac, ki opisuje siromašno a lepo stokrat bičano in križano Slovensko Benečijo. Gre, kot je znano, za roman o beneškem duhovniku, ki ni nikoli dvomil v ljudstvo, ki ga je vodil, niti tedaj, ko se je brezuspešno potegoval pri državnih in cerkvenih oblasteh za teptano pravico. Za oder je to delo priredil Boris Grabnar. Režiral bo Mario Uršič.

Koncertna sezona Glasbene matice

Prejšnji teden je bila v Kulturnem domu v Trstu tiskovna konferenca, na kateri so voditelji Glasbene matice poročali o koncertni dejavnosti v lanskii sezoni in o programu v novi sezoni.

Abonmajski koncerti Glasbene matice so se tudi v pretekli sezoni lepo vključili v tržaško koncertno življenje, ki v zadnjih letih nakazuje obetajoč vzpon. Izbor glasbenih del in izvajalcev je našel pri občinstvu lep sprejem, ki ga je pogojevala tako kvaliteta koncertov pa tudi to, da so bili koncerti v celoti izpeljani.

Pogostejše koncerte ter večjo, pestrejšo izbiro izvajalcev in izvajanih del bi omogočila šele izdatnejša podpora za delovanje orkestra Glasbene matice in za druge koncertne akcije. Zaenkrat prejema Glasbena matica za svojo tovrstno dejavnost iz javnih sredstev le skromen prispevek, ki bi ga mogli imenovati simboličen.

Pogled v preteklo sezono kaže, da je vokalna glasba tista, ki posebno pritegne poslušalce. Ti pa so lepo napolnili Kulturni dom tudi vselej, ko so nastopali domači glasbeni umetniki.

Glasbena matica v Trstu začneja

novo koncertno sezono. V petek, 25. t.m. bo v okviru abonmajskih prireditev nastopil v Kulturnem domu v Trstu pevski zbor Ivo Lola Ribar iz Beograda. Zbor spada med najboljše mladinske pevske zборе v Jugoslaviji.

Oskester Glasbene matice pod vodstvom svojega stalnega dirigenta Oskarja Kjudra bo nastopil na drugem abonmajskem koncertu s solistko — pianistko Dino Slama, ki bo izvajala dva

GLASBENA MATICA T R S T

Koncertna sezona 1973-74

Otvoritveni koncert v Kulturnem domu v Trstu.

V četrtek, 25. oktobra ob 21. uri:
Pel bo mladinski zbor

IVO LOLA-RIBAR
iz Beograda

Dirigent: Ivo Dražinič

klavirska koncerta. Na istem koncertu bo orkester izvedel skladbo «PESMI MIRU» — na temo čeških in slovaških ljudskih pesmi mladega tržaškega skladatelja Daniela Zanettovicha, ki
(Nadaljevanje na 8. strani)

Uporne Mačkolje

Ob 30-letnici požiga vasi

II.

«Tudi drugi vaščani so gasili ogenj z vinom in ocetom. Vaščani, pretežno žene, so se trudili, da bi rešili, kar se je dalo rešiti, omejiti ogenj in uničenje. Živino so odgnali na prosto. Škoda, ki so jo utrpeli Mačkolje, je bila zelo velika. Večina hiš je pogorela. Tudi mnogo živine je zgorelo. Šele zvečer so podivjani nacisti odšli...». To nam je povedala tov. Bernarda Olenik.

V pogovor je ponovno posegel tovariš Rudolf Olenik. Povedal je naslednje: «Desetorica terenskih delavcev se je tisti večer odločila, da gre v partizane. Med njimi sem bil tudi jaz. Zavedali smo se namreč nevarnosti, ki nam je pretila, če bi ostali v vasi, obenem pa smo se zavedli potrebe, da zgrabimo za orožje. Saj se drugače z nacističnimi zvermi ni kazalo pogovarjati. Skupaj z nami sta odšla v partizane tudi neki vojak, po rodu iz Mester, ki se je po kapitulaciji vračal iz Jugoslavije in neki antifašist iz Valdoltre.

Nismo vedeli kam naj gremo, saj so bile vse vezi pretrgane. Odšli smo torej, ne da bi imeli nek določen cilj. Vso noč smo pešali. Naslednje jutro so nas nemški vojaki obkolili v nekem kraju med Zazidom in Rakitovcem. Morali smo se vdati, saj nismo imeli orožja.

Uro kasneje so nas nacisti pognali v neko vrtačo ob železnici, ki vodi s Kozine v Pulo. Začeli so streljati. En strel me je zadel v nogo. Videl sem, kako je padel moj bratranec. Padla sta tudi dva brata, padli so tudi drugi. Samo jaz sem se, čeprav ranjen, rešil. Prišel sem do neke železniške čuvajnice. Tudi tam je bilo mnogo nemških vojakov. Prišel sem torej iz enega žrelo v drugo. Prepustil sem se usodi, legel na travo in čakal...

Bližala se je noč in z njo obupne misli. Da bi bilo vsaj konec vsega, sem mislil. Noga mi je namreč močno otekla in bolečine so bile vedno hujše. Nemški vojak je prišel prav v mojo bližino, a me ni zapazil.

Čakal sem nepremično do trdne noči, nato sem začel plezati navzgor. Ko sem prišel zopet na vrh, sem se skušal zravnati. Ranjena noga mi je odpovedovala. Sicer mi krogla ni prebila osti. Prečkal sem železniško progo in končno sem dosegel do Podgorja ter od tu dlje do Kastelca, Prebenega in končno v opustošeno rodno

vas. Bilo je 4. oktobra zjutraj. Domačinom sem povedal, kaj se je zgodilo; povedal sem jim žalostno vest, da se tovariši, ki so odšli z namenom, da se pridružijo partizanom, ne bodo nikoli več vrnili...

Razumljivo je, da je vest hudo pretresla vse vaščane in seveda predvsem prizadete svojce.

Padli so naslednji tovariši: Mario Tul (rojen leta 1903), Josip Stefančič (1907), Albin Olenik (1908), Stanislav Olenik (1919), (slednja sta bila brata tovariša Rudolfa Olenika. Op. uredn.), Viljem Smotlak (1923), Albert Turk (1913), Silvester Smotlak (1907), Ferdinand Smotlak (1910), Alojz Štranj (1910), Silvester Štranj (1914), Mozetič iz Valdoltre in Santo Moscarin iz Mester.

Domačini so pokopani v Mačkoljah. Njim in drugim borcem bodo zgradili spomenik, za katerega zbirajo prispevke.

Tovariša Rudolfa Olenika smo vprašali, če se spominja prvega požiga Mačkolj. (Kot je znano so fašisti že leta 1921 požgali nekaj domačij v Mačkoljah. Op. uredn.). V zvezi s tem

vprašanjem nam je povedal naslednje:

«Bilo je na binkošti leta 1921. Volive so bile. Takrat so bila volilna okrožja porazdeljena po farab. Ko smo končali glasovanje je znanec iz Ospa prišel v vas in povedal, da so se fašisti iz Milj napotili v Osp z namenom, da sežgejo glasovnice. Takoj je bila vsa vas pokoncu. Zvečer so se fašisti s tovornjakom odpeljali iz Milj. Med vožnjo so metali bombe. Hoteli so ustvariti preplah. Prebivalci Ospa so bili pripravljeni na prihod fašističnih zveri...

Tovornjak je prispel do Mačkolj. Naprej ni mogel. Iz teme se je vsul rafal. Krogle so prebile kolesa. Fašisti se se morali umakniti.

Vaščani so se zavedali dejstva, da se zadeva ne bo tako enostavno končala. Preko ceste so skopali globok jarek...

Prispela je druga skupina, fašistični karabinjerji. Tudi ti niso mogli naprej. Morali so se vrniti. Toda naslednje jutro so prišli vojaki. Zasedli so vas, starejše može so odpeljali v Koper, štiri hiše pa so zažgali».

«Res, odpor vaščanov iz Mačkolj ni slučajna epizoda». To je ob zaključku pogovora poudaril tov. Olenik in dodal. «Protifašistično akcijo smo vodili skozi vso dobo fašistične tiranije. Mnogo so dali komunisti, ki so bili v vasi organizirani že pred letom '30. Svojo dejavnost so komunisti in drugi antifašisti drago plačali. Če bi hotel seštetati leta ječe, ki so jih naši ljudje prestali, bi imel kaj šteti».

Zapis: JELKA GERBEC
(Nadaljevanje prihodnjic)

Preteklo nedeljo je bila v Mačkoljah veličastna prireditev. Zavedni vaščani so se spomnili 30-letnice požiga vasi. Na prireditve so prišli tudi številni okoličani in meščani. Kulturni del sporeda so izvajali: domači mešani pevski zbor, ki ga vodi Dušan Jakomin, moški zbor Valentin Vodnik iz Doline, ki ga vodi Ignacij Ota, Tržaški partizanski pevski zbor, ki ga vodi Oskar Kjuder in godba na pihala iz Brega, ki jo vodi Ignacij Štranj. Udeležence je pozdravil tudi dolinski župan Dušan Lovriha. Nadaljuje se zbiranje prispevkov za spomenik padlim v NOB. Načrt je izdelal geometer Idle Tul. (Na sliki: nastop Tržaškega partizanskega pevskega zbor).

Tako kakor Garcia Lorca je bil ubit tudi Pablo Neruda

Iz «Komunista» smo povzeli naslednji članek, posvečen spomenu velikega čilskega rodoljuba, pesnika Pabla Nerude. Članek je napisal ugledni srbski književnik Oskar Davičo.

Leta 1936 je visoki španski oficir, ki dotlej z ničemer ni opozoril nase, niti s hrabrostjo niti s spretnostjo in inteligenco, poteptal prisego ter nastopil proti ustavni oblasti svoje dežele, ki jo je vodil Largo Cabalero. Vojaška junta je izvedla državni udar po ukazu Hitlerja in Mussolinija. Franco, to je ime voditelja puča, je zatrljeval, da se je uprl zakoniti vladi in ji odpovedal poslušnost zato, da bi ubranil evropsko krščansko civilizacijo. Zaradi obrambe krščanstva je pripeljal v Španijo kolonialne čete, sestavljene predvsem iz maroških obveznikov, ki niso imele s krščanstvom in civilizacijo, evropsko in drugo, prav nobene zveze, kakor tudi Franco ni imel nobene zveze s španskim ljudstvom.

Obramba civilizacije pred komunizmom se je leta 1936 spremenila v bombardiranje mest in ljudi, v prvo praktično preizkušnjo izenačevanja fronte in zaledja, v brezskrajno uničevanje, požiganje, ubijanje in streljanje.

Med toliko desetstisoči ljudi je bil tistega leta ustreljen takrat največji živeči španski pesnik Garcia Lorca.

Tistega leta se je pred vizijo izreštanega telesa svojega učitelja in prijatelja rodila pesniška opredelitev, pesniška zavest, rodilo se je pesniško prepričanje, da morajo delovni ljudje braniti zakonitost svoje oblasti, ki so jo bili vzpostavili.

Od tistega leta 1936 je postal pesnik Pablo Neruda glas, ki ograža in vzburja, glas, ki prebija temo okoli sebe. Od leta 1936 je dobila poezija Pabla Nerude vse svoje razsežnosti: prepričljivost besede in njene moči, odprtost k vsebinskemu poskusu, k izredno bogati in razvejani slikovitosti, k jasni in bleščeči čustveni artikuliranosti.

In točno 36 let pozneje so ga ubili skupaj s svobodo njegove dežele. Zdi se, da se vse usodno ponavlja, da je tisto, kar se dogaja leta 1973 v Čilu, ponovitev tistega iz leta 1936 v Španiji. Arterji so drugi, toda zgodba je ista. Namesto Hitlerja in Mussolinija sta vlogo navdihovalca in organizatorja junte zdaj opravili CIA in telefonska družba ZDA. Namesto takratnih Maročanov so zdaj udarne čete protirevolucionarnega puča «specialisti» iz Zaliva svinj in drugi podobni plačanci.

Voditelji čilskega upora so prav tako neznani oficirji, tako po zaslugah kakor po imenih. Zato pa, tako kakor Franco, ki se je opiral na nacifašiste, ne skrivajo odkod so dobili denar, niti da nimajo zaščitnike v vrstah «demokracije» CIA in «humanistično» razpoloženih menažerjev tele-družbe. Tako kakor Franco tudi oni streljajo v noseče ženske in otroke, samo da skromno zatrjujejo, da rešujejo tokrat samo

čilsko ljudstvo pred marksizmom. Ko tako «rešujejo» narod, ubijajo še in še Čilencev. Med njimi so tudi tisti bojevniki za napredek iz raznih držav Južne Amerike, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove in poiskati zatočišče v Allendejevem Čilu.

Točno je, da je bil Neruda bolan in v letih, da ga je raztogotilo stanje, v katero so izdajalci v oficirskih uniformah spravili njegovo domovino, toda nikakor ni bil izčrpan in obupan. Bojeval se je s stihii, ki pa so bili preveč jedki in resnični, preveč so razkrinkovali upor, da bi mu zarotniki odpustili.

Morda bi bilo tudi nenaravno, ko bi revolucionarni pesniki umirali naravne smrti na bolniških posteljah. Bilo bi preveč nenaravno, ko bi odhajali iz življenja tako, ker jih je pokosila bolezen, ne pa, ker so jih pokosili rafali. Zlasti ne v času, ko je soldateska vsilila vsej državi eno izmed najhujših in najbolj grozljivih nasilij. Kakor Lorca je bil ubit tudi Neruda, ubit kakor še toliko drugih.

Tokrat je bil po ukazu Severne Amerike ubit pesnik Južne Amerike, človek, ki je vsekakor eden izmed največjih pesnikov naše dobe. Od tod gnev in ogorčenje na vseh straneh. Neruda je pisal v španščini, toda brali so ga povsod po svetu, pripadal je po svoji opre-

delitvi vsemu človeštvu, pripadal mu je tudi po svoji poeziji, širši in globlji od prepričanja. Proti resničnim hujskačem in organizatorjem tega umora se združuje danes vest sveta, združujejo se vsi izobraženci in vse delovne roke, vse solze in vse bolečine, vse žalosti in vsa hrepenenja po svobodi.

Toda te žalosti, solze, bolečine se zavedajo, da ni čaš, da bi se jim prepustili, da bi ječali. V tem trenutku je v neki državi sveta ogrožen ves svet. Ogrožena sta misel in pesnikova beseda, ki je pred vsem drugim napredek človekove besede, smisel človečnosti.

Pablo Neruda zato ni mrtev, ne miruje. S svojo poezijo in svojo smrtjo kliče v boj, mrtev, z ranami na svojem telesu, se obrača ra vse pesnike, vsakega izmed njih kliče po imenu. Tudi svoje ime boste slišali, tovariši!

Morda bo postalo sram tiste, ki so dotlej mislili in govorili, da jemljejo puste želje kot stvarnost, da razredni boj jenjuje in slabi. Morda jih tudi ne bo. Nekoč so tako mislili. Zdaj ne več. Vemo, da slepilo ni značilno za pesnike, ki so, dokler živijo, odsev najnaprednejšega prizadevanja za razumevanje. Smrt Pabla Nerude jim je omogočila razumevati, da bo tehnika vedno manjšinske oblasti bogatašev v vseh kriznih trenutkih privržena nasilju in zločinu, da bi tudi njena ideološka struktura, iz strahu pred sedanostjo, tem oknom in vrati v prihodnost obrnjena v preteklost in tradicionalizem. Odprla je včasih naivnim oči, da spoznajo, da so krščanskemu svetu kapitalistov pesniki vedno tisti Jerneji, nad katerimi zganjajo pogrome, da je umor Pabla Nerude tudi del njihove smrti, ne pa smrt poezije. Kajti pesmi ni mogoče giljotirati.

Zato ne točijo solza niti tisti pesniki, ki jih je najneposrednejše ogrozila Nerudova smrt. Saj vedo, da so stoletja poskušali ubiti svobodnjaško besedo in misel, da pa lahko pade samo človek, ki take besede in misli izpoveduje. Zato tudi najbolj mračni zločinci presegajo svojo temo takrat, ko preživeli uspevajo zmanjšati možnosti za njihovo ponovitev, pa čeprav čez naslednjih 36 let.

Udeležite se deželne manifestacije solidarnosti s Čilom, v soboto, 13. t.m. v Trstu. Zbor ob 17. uri na trgu Sv. Jakoba.

Iz Nediških dolin**Počastili so spomin
zaslužnega tovariša**

Sekcije KPI iz Nediških dolin so priredile 5. oktobra v dvorani hotela Belvedere v Špetru svečanost, da bi počastile spomin na tovariša Giovannija De Faccia iz Ažle in njegovo delo. Zapustil nas je 26. julija letos.

Rodil se je leta 1923. Kot triindva-setletni emigrant v Franciji je stopil v Komunistično partijo Francije; ob povratku v domači kraj pa se je vključil v delo KPI. Po težavnih povojnih letih je leta 1953 sodeloval pri obnovitvi špeterske partijske sekcije. V svoje delo je vlil zvestobo načelom internacionalizma in prispeval, da se je ob njih skovala enotnost delovnih ljudi v borbi za socializem. Ob delu v tovarni in aktivnosti v domači vasi ni mogel prezreti stvarnih življenjskih vprašanj prebivalstva. S tovariši je že v petdesetih letih v Čemurju organiziral razredno zavest in jo usmeril, da se je izpričala v prvih delavskih bojih in stavkah. Tovariši se ga še spominjajo kot voditelja delavskega odbora CGIL, ko je čemurska tovarna bila na višku svoje dejavnosti.

Z obnovitvijo špeterske sekcije je postal domači mladini s svojo poštenostjo, pristrčnostjo in nevsiljivostjo vzor delavca - komunista, ki so ga spoštovali in upoštevali tudi domači izobraženci. Od leta 1964 do leta 1971 je bil tajnik sekcije. Partiji je začrtal pot do beneških ljudi in njihovih problemov.

Leta 1963 je vodil odpor kmetov proti vojaškim služnostim, organiziral je protestne manifestacije v Ažli in Čedadu. Neutrudno je delal v Odboru za prerod Nediških dolin.

Vztrajna skrb mu je bila enotnost delavcev. Na prvi dan lanskega leta je prvi sprožil protest proti zaprtju opekarne v Čemurju: pojasnjeval je ljudem vprašanje, zbiral tovariše, romal od hiše do hiše, od vasi do vasi z mladeniško vnemo; bilo pa mu je 50 let. Prav tako skrbno in resno se je lotil vprašanja gorskih skupnosti.

Dosledno se je potegoval za pravice naše narodnostne skupnosti. Bil je pobudnik ustanovitve Centra za politično socialne študije Nediža.

Na zborovanju so tovariši v posegih izpričali podporo prizadeti družini. Na glasili so, da nas vzor tovariša De Faccia poziva k delu. Vprašanja, ki nas tarejo, so tolikšna, da se včasih vprašujemo, ali jim bomo kos. Zavedati se pa moramo, da jih je mogoče načeti in rešiti le z enotnostjo, ki je nujen pogoj za prerod naše skupnosti.

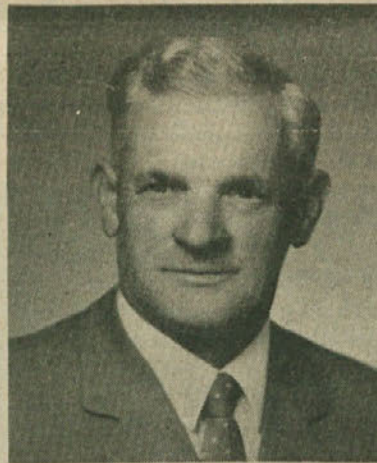
Podpredsednik deželne sveta tovariš Antonio Moschioni se je pridru-

žil mislim tovarišev: potrdil je potrebo, da se preverijo možnosti stvarnega in specifičnega posega deželne ustanove, ki ga za Beneško Slovenijo terja vsota perečih vprašanj: priznanje narodnostnih in jezikovnih pravic, gospodarska zaostalost, hudo upadanje prebivalstva, izseljevanje. V ta namen bi bilo treba ustanoviti deželno raziskovalno skupino, ki naj naveže stike s krajevnimi upravami, političnimi in družbenimi silami, prosvetnimi društvi ter z gospodarskimi organizacijami in izdela izčrpno poročilo.

V tem okviru pa je tudi potrebno sprožiti razpravo med krajevnimi političnimi silami in ljudmi. Sem sodi tudi naloga in obveza slovenskih komunistov iz Nediških dolin za uresničanje enotnih pobud, med drugim tudi v zvezi z izdelavo statotov gorskih skupnosti.

Zborovalci so izrazili svojo podporo koroškimi Slovincem spričo celovških dogodkov; sklenili so poslati koroškemu rojakom solidarnostni pozdrav v imenu beneško slovenskih komunistov.

PAVEL PETRIČIČ

Iz Boljunca**Umrl je tovariš
Josip Kuret**

Dne 29. septembra t.l. je umrl tovariš Josip Kuret iz Boljunca. Neizprosna bolezen ga je spravila v prerani grob.

Tovariš Kuret je bil po rodu iz Ricmanj, kjer se je rodil leta 1907. Poročil se je z Emilijo Zebec iz Boljunca. In v Boljuncu si je ustvaril nov dom. Po poklicu je bil tesar. Znan je bil kot dober in vesten delavec. Kot človek je bil veselega značaja. Že kot mlad fant je bil član prosvetnega društva Slavec v Ricmanjih. Sodeloval je tudi pri vaški godbi. Že tedaj je bil tudi član Komunistične partije. Med zadnjo vojno se je vključil v OF. Tudi po osvoboditvi je pomagal krajevnim organizacijam.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Glasbena matica

(Nadaljevanje s 5. strani)

je nedavno prejel pri mednarodnem natečaju «Mesta Trst» prvo nagrado za svoje glasbeno delo. Solista pri izvedbi Zanettovicheve skladbe bosta mezzosopranistka Elena De Martin in fagotist Vojko Cesar.

Vokalno področje bosta zastopala še pevski zbor «Joža Vlahović» iz Zagreba, ki je dosegel lani na mednarodnem tekmovanju v Arezzu prvo mesto, in Slovenski oktet. Zbor Vlahović bo nastopil s sporedom pretežno folklornega obeležja ob sodelovanju ansambla narodnih instrumentov. Slovenski oktet bo po dveh letih zopet dobrodošel gost našega občinstva.

Vsi navedeni koncerti bodo v Kulturnem domu v Trstu v teku letošnjega leta. Januarja 1974 bo koncert Dunajskega komornega orkestra, ki ga vodi naš rojak Anton Nanut. (O vseh prireditvah bomo sproti poročali. Op. uredn.).

SPOROČILO KMETOVALCEM

Hranilnica in posojilnica na Opčinah sporoča kmetovalcem iz področja Boljunca, Krogelj in Doline, da je pooblaščenica nuditi posojila na osnovi deželnega odloka z dne 23.8.1973, priobčenega v Uradnem vestniku št. 41 z dne 3.9.1973. Odlok predvideva, da prizadeti prebivalci, ki so utrpeli škodo zaradi toče dne 9.7.1973, najamejo posojilo po zelo nizki obrestni meri (1% vračljivo v petih letih). Za podrobnejša pojasnila se prizadeti lahko obrnejo na Hranilnico ali pa na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu. Rok za vložitev prošnje zapade 2. novembra t.l.

ZAHVALA

Dne 20. septembra 1973 sem prejela imenovanje za stolico italijanščine na klasičnem oddelku znanstvenega liceja France Prešeren v Trstu. Ob tej priliki se iz srca zahvaljujem Sindikatu slovenske šole in kolegom za solidarnost in za odločilno pomoč. Iskreno se zahvaljujem tudi g. poslancu Albinu Škerku za interpelacijo v poslanski zbornici, g. dr. Stanku Sobanu, ki mi je ob ponudbi ministrstva dal edino pravilni nasvet, tisku, ki je o zadevi objektivno poročal, in vsem, ki so mi kakorkoli izrekli solidarnost. Zavest, da so značajni, neodvisni in pogumni ljudje odločno obsojali krivico, mi je bila ves ta čas v veliko oporo.

Marija Kacin

DELO

glasilo KPI za slov. narod. manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
odgovorni urednik:
Anton Mirko Kapelj
Uredništvo in uprava: Trst, Ul. Capitolina, 3 - telef. 744-046 - 744-047
Dopisništvo v Gorici: Ul. Locchi, 2
Letna naročnina 1.000 lir
Poštni tekoči račun: Tst 11/7000
Tisk: Tiskarna Riva, Trst, Ul. Torrebianca 12.